

Verkligheten bakom ”Mors lilla Olle”

I den allra sydligaste delen av Särna socken, alldeles vid foten av Fulufjället, ligger Morbäcksättern. Där utspelade sig den händelse som skulle komma att ge upphov till den populära barnvisan om Olle som oförfärat mötte björnarna.

Olle hette i verkligheten Jon Ersson. Han föddes i den lilla byn Hägnåsen den 1 april 1849, äldste son till Erik Jonsson från Hägnåsen och makan Märta, född Jonsdotter, från Lillhärdal. Jon hade två äldre systrar, Kristina och Margareta.

Barnen, tillsammans med modern och en faster, befann sig under sensommaren 1850 i fäboden. De vuxna kvinnorna bad flickorna att hålla ett öga på Jon medan de gick för att leta efter en färtacka som inte kommit hem för kvällen med de andra djuren.

Plötsligt kom det in en björnhona med sin unge på vallen. Jon gick genast fram till dem, började kasta kvistar och kottar mot djuren och plockade några lingon som han försökte mata dem med. När han slutligen sökte sig riktigt nära den mjuka björnpälsen, tyckte nog flickorna, som stannat på betryggande avstånd, att det gick litet väl långt och ropade på modern, som genast kom springande till platsen. Björnarna fann då för gott att snabbt lämna Jon, till dennes stora sorg.

Händelsen väckte förstås stor uppmärksamhet och blev beskriven i ”Fahlu Läns Tidningar” och lästes av bland annat poeten Wilhelm von Braun, som i tolv verser beskrev björnmötet i dikten ”Liten pilt i fjällskog gick, rosig kind och änglablick...”

44 år senare, 1895, hittade Alice Tegnér dikten, omarbetade den på sitt sätt och så blev visan ”Mors lilla Olle” till. Då var Jon sedan länge död.

Jon gifte sig med Särnaflickan Elia Simonsson, emigrerade, som de allra flesta av sina släktingar från Hägnåsen, till det stora landet i väster, byggde en farm i Gaylord, Minnesota, och fick nio barn. Jon avled 1887, endast 38 år gammal.

Under sin tid som farmare i USA fick han flera förtroendeuppdrag, bland annat att hämta grädde från bönderna i området till det kollektivt ägda mejeriet och kallades därför ”Gräddkusken” av sina grannar. Hans liv kom att skildras av författaren och TV-producenten Björn Fontander i boken ”Gräddkusken som var Mors lilla Olle”.

2011 Text av Gunder Eriksson, Mörkret, i rakt släktled med Jon Ersson.

1995 Formgivare av denna Mors Lilla Olle statyn: Ulf Tegnér, Älvdalen

Mors lilla Olle

Mors lil - la Ol - le i sko - gen gick,
ro - sor på kind och sol - sken i blick. Låp - par - na små ut - av
bär ä - ro blå. ”Ba - ra jag slapp att så en - sam här gå!”

Brummelibrum, vem lufsar där?
Buskarna knaka', en hund visst det är.
Lurvig är pälsen, men Olle blir glad.
- Å, en kamrat, det var bra, se god dag!

Klappar så björnen med händer små,
räcker fram korgen, - Se där, smaka på!
Nalle han slukar mest allt vad där är.
- Hör du, jag tror att du tycker om bär.

Mor fick nu se dem, gav till ett skri.
Björnen sprang bort, nu är leken förbi.
Å, varför skrämde du undan min vän?
Mor lilla, be honom komma igen.

The real story behind "Mother's little Olle"

In the most southern part of the parish of Särna, right at the foot of Fulufället, where the small place Morbäcksättern is located, occurred the event which would give life to the popular children's song about Olle, who fearlessly faced the bears.

Olle's name was in fact Jon Ersson. He was born in the small village Hägnäsen the first of April, 1849, as the eldest son of Erik Jonsson from Hägnäsen and his wife Martha, born Jonsdotter, from Lillhärdal. Jon had two older sisters, Kristina and Margareta.

The children, along with the mother and an aunt, were in late summer 1850 out on the pasture, the special Swedish way of living. The place where you would take your livestock to roam free and eat, generally small houses gathered together near a stream, without running water or electricity. The adult women asked the girls to keep an eye on Jon as they went to look for a sheep who had not come home for the evening with the other animals.

Suddenly a female bear came with her cub onto the pasture. Jon immediately went up to them, started throwing sticks and cones on the animals and picked some berries as he tried to feed them. When he finally made his way quite close to the soft bear fur, the girls probably thought, who had stayed at a safe distance, it went a little too far and called on the mother, who immediately rushed to the scene. The bears found fit to quickly leave Jon, to his great grief.

The event attracted much attention of course and was described in "Fahlu County Newspapers" and was read by many, including the poet Wilhelm von Braun, who with twelve verses described the bear meeting with the poem "A small boy in the mountain forest went, rosy cheeks and angelic gleam in his eyes ..."

44 years later, in 1895, Alice Tegner found the poem, rewrote it in her own way and so was the song "Mother's little Olle" born. By then Jon was long ago dead.

Jon married the Särna born girl Elia Simonsson, they emigrated as many of their relatives from Hägnäsen, to the large country in the west, built a farm in Gaylord, Minnesota, and had nine children. Jon died in 1887, only 38 years old.

During his time as a farmer in the U.S.A, he received several commissions of trust, among other things to pick up the heavy cream from the farmers by horse and wagon in the area to the collectively-owned dairy, and was therefore called "Gräddkusken" by the neighbors. His life was portrayed by the writer and television producer Björn Fontander in the book "Gräddkusken" which was Mother's little Olle".

2011 - Text by Gunder Eriksson, Mörkret, the closest decedent of Jon Ersson in Särna.

1995 - This statue of Mors lilla Olle is made by Ulf Tegner from Älvdalen.

Mors lilla Olle

Sorry, this English translation might not follow the music. However it gives you the feelings for words and the story.

Mors lil - la Ol - le i sko - gen gick,
ro - sor på kind och sol - sken i blick. Låp - par-na små ut - av
bär ä - ro blå. "Ba - ra jag slapp att så en - sam här gå!"

Mom's little Olle in the forest walked,
Roses on cheeks, gleams of sun in eyes
Lips small out of berries are blue
- Only I did not have to go here alone.

Brummelibrum, who makes noises there?
Bushes are breaking, a dog it must be.
Shaggy coat is here and Olle is happy.
- Oh, a friend, that is good, hello Godday!

Patting bear with his small hands
Holds out the basket, - See, taste this!
The bear eats everything out of there
- Look, I think you like berries.

Mother now sees them, lets out a scream.
The bear runs away, now the game is done.
- Oh, why did you scare away my friend?
- Mother dear; ask him to come here again.